

YOSHLAR TARBIYASI TA'LIM O'RNI.

Xatamov Bekmurod Komol o'gli,

Mahmudov Holmurod Dilmurod o'gli

Annotatsiya.

Ushbu maqolada yoshlar tarbiyasida ta'lim tizimining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Ta'lim jarayonining shaxs kamolotiga, ma'naviy-axloqiy fazilatlarning shakllanishiga, ijtimoiy faollik va mas'uliyat hissining rivojlanishiga ta'siri yoritib beriladi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim metodlari, tarbiyaviy yondashuvlar hamda o'qituvchi va ta'lim muassasalarining yoshlar tarbiyasidagi roli ilmiy-nazariy jihatdan asoslanadi.

Kalit so'zlar:yoshlar tarbiyasi, ta'lim tizimi, ma'naviy-axloqiy tarbiya, shaxs kamoloti, ijtimoiy mas'uliyat, pedagogik jarayon.

Bugungi globallashuv sharoitida yoshlar tarbiyasi jamiyat taraqqiyotining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Yoshlarda mustahkam dunyoqarash, milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sadoqat, intellektual salohiyat hamda ijtimoiy faollikni shakllantirishda ta'lim muhim o'rin tutadi. Ta'lim nafaqat bilim berish jarayoni, balki shaxsni har tomonlama kamol toptiruvchi asosiy tarbiyaviy muhit sifatida namoyon bo'ladi. Yoshlar tarbiyasida ta'limning o'rnini chuqur o'rganish, zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga joriy etish hamda ta'lim-tarbiya uyg'unligini ta'minlash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Ta'lim yoshlar tarbiyasining eng muhim omillaridan biri bo'lib, u shaxsning intellektual, ma'naviy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlaydi. Ta'lim muassasalarida berilayotgan bilimlar yoshlarning dunyoqarashini kengaytirib, ularni jamiyat hayotiga faol tayyorlaydi. Ayniqsa, tarbiyaviy yo'naltirilgan ta'lim yoshlarning axloqiy qadriyatlar asosida shakllanishiga xizmat qiladi.

Yoshlar tarbiyasida ta'lim jarayonining samaradorligi pedagogik yondashuvlarga bevosita bog'liqdir. Zamonaviy ta'lim metodlari, jumladan interfaol mashg'ulotlar, guruhli ishlar va muammoli vaziyatlar orqali o'qitish yoshlarda mustaqil fikrlash, mas'uliyat va ijodkorlik sifatlarini rivojlantiradi. Bu esa yoshlarning o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon etishiga yordam beradi.

O'qituvchining kasbiy mahorati va shaxsiy namunasi yoshlar tarbiyasida muhim rol o'ynaydi. Pedagogning bilimdonligi, odobi va muloqot madaniyati o'quvchilar uchun tarbiyaviy namuna bo'lib xizmat qiladi. O'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi ijobiy munosabatlar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi hamda sog'lom tarbiyaviy muhitni shakllantiradi. Ta'lim muassasalari va jamiyat o'rtasidagi hamkorlik yoshlar tarbiyasining uzviyligini ta'minlaydi. Oila, mahalla va ta'lim muassasalarining hamkorlikda olib borayotgan tarbiyaviy ishlari yoshlarda ijtimoiy mas'uliyat va fuqarolik ongini shakllantiradi. Bunday hamkorlik orqali yoshlarning salbiy odatlarga berilib ketishining oldi olinadi. Hozirgi davrda raqamli ta'lim va axborot texnologiyalarining rivojlanishi yoshlar tarbiyasiga yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Onlayn ta'lim platformalari va raqamli resurslardan samarali foydalanish yoshlarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu bilan birga, raqamli muhitda madaniyatli xulq-atvor va axloqiy me'yorlarni shakllantirish ham ta'limning muhim vazifalaridan biridir.

Ta'lim jarayonida milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirish yoshlar tarbiyasida muhim ahamiyat kasb etadi. Dars jarayonlarida tarixiy meros, madaniy an'analar va ma'naviy qadriyatlarga oid bilimlarning berilishi yoshlarda vatanparvarlik tuyg'usini shakllantiradi. Bu esa yoshlarning o'z milliy o'zligini anglashiga hamda jamiyatga sodiq shaxs sifatida kamol topishiga xizmat qiladi. Yoshlarning huquqiy va fuqarolik madaniyatini yuksaltirishda ta'lim muassasalarining roli beqiyosdir. Huquqiy bilimlar asosida olib borilayotgan tarbiyaviy ishlar yoshlarda qonunlarga hurmat, ijtimoiy adolat va mas'uliyat hissini kuchaytiradi. Ayniqsa, fuqarolik jamiyati tushunchalarini ta'lim jarayoniga tatbiq etish yoshlarni faol va ongli fuqarolar sifatida tarbiyalashga zamin yaratadi. Ta'lim tizimida psixologik-pedagogik qo'llab-quvvatlash yoshlar tarbiyasining samaradorligini oshiradi. Yoshlarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda olib borilgan tarbiyaviy ishlar ularning ijtimoiy moslashuviga yordam beradi. Psixologik xizmatlarning mavjudligi yoshlarni stress, befarqlik va salbiy ta'sirlardan himoyalashda muhim vosita hisoblanadi. Kasbiy yo'naltirishga qaratilgan ta'lim yoshlar tarbiyasining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ta'lim jarayonida mehnatsevarlik, kasbga mas'uliyat bilan yondashish va professional malakalarni shakllantirish yoshlarning kelajakdagi muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Bu jarayon yoshlarning jamiyatda o'z o'rnini topishiga va ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qiladi. Yoshlar tarbiyasida ta'limning uzluksizligi muhim omil hisoblanadi. Maktabgacha ta'limdan boshlab oliy ta'limgacha bo'lgan jarayonda tarbiyaviy ishlarning izchil olib borilishi shaxsning barqaror rivojlanishini ta'minlaydi. Uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarda hayot davomida o'rganishga bo'lgan ehtiyoj va mas'uliyatli munosabat shakllanadi.

Ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlash va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirish yoshlar tarbiyasining muhim yo'nalishlaridan biridir. Dars mashg'ulotlarida bahs-munozaralar, tahliliy topshiriqlar va amaliy mashqlar orqali yoshlar mustaqil qaror qabul qilishga o'rganadilar. Bu jarayon ularning hayotiy vaziyatlarga ongli yondashishiga va mas'uliyatli shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Ijtimoiy faoliyatga yo'naltirilgan ta'lim yoshlarning jamiyatdagi o'rnini anglashida muhim ahamiyat kasb etadi. Turli ijtimoiy loyihalar, ko'ngillilik faoliyati va jamoatchilik ishlarida ishtirok etish orqali yoshlarda hamkorlik, yetakchilik va jamoa bilan ishlash ko'nikmalari rivojlanadi. Bunday faoliyatlar yoshlarning ijtimoiy moslashuvini kuchaytirib, ularning fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlaydi.

Ta'lim muassasalarida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish ham yoshlar tarbiyasining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Jismoniy tarbiya, sport mashg'ulotlari va sog'lom hayotga oid targ'ibot ishlari yoshlarning jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlaydi. Bu esa ularning ta'lim jarayonidagi faolligi va ijtimoiy hayotdagi ishtirokiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Yoshlar tarbiyasida estetik ta'lim va madaniy faoliyatning o'rne ham alohida ahamiyatga ega. San'at, adabiyot va madaniy tadbirlarda ishtirok etish yoshlarda go'zallikni anglash, ijodiy fikrlash va ma'naviy boylikni rivojlantiradi. Estetik tarbiya yoshlarning ichki dunyosini boyitib, ularni barkamol shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida axloqiy tarbiyani kuchaytirish yoshlar orasida ijtimoiy muammolarning oldini olishda muhim vosita hisoblanadi. Halollik, adolat, bag'rikenglik va mas'uliyat kabi fazilatlarni shakllantirish orqali yoshlarda ijobiy xulq-atvor me'yorlari mustahkamlanadi. Bu esa jamiyatda barqarorlik va ijtimoiy uyg'unlikni ta'minlashga yordam beradi.

Xulosa.

Yoshlar tarbiyasida ta'limning o'рни beqiyos ahamiyatga ega. Ta'lim nafaqat bilim berish, balki shaxsning ma'naviy, axloqiy, ijtimoiy va intellektual rivojlanishini ta'minlovchi asosiy vosita hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar, loyihaviy va muammoli mashg'ulotlar yoshlarning mustaqil fikrlash, mas'uliyat va ijodkorlik sifatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. O'qituvchi va ta'lim muassasalari yoshlarning tarbiyasida muhim rol o'ynaydi, shuningdek, oila va jamiyat bilan uzviy hamkorlik yoshlarning ijtimoiy mas'uliyatini kuchaytiradi. Raqamli texnologiyalar va axborot resurslaridan oqilona foydalanish esa yoshlar tarbiyasida yangi imkoniyatlar yaratadi va ularni zamonaviy hayot talablariga moslashishga tayyorlaydi. Yoshlar tarbiyasida ta'limning samarali olib borilishi jamiyatning barqaror rivojlanishi, shaxslarning barkamolligi va kelajak avlodning ma'naviy-axloqiy qadriyatlar asosida shakllanishini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Karimov I.A. Vatanimiz va xalqimizga sadoqat bilan xizmat qilish - oliy s aodatdir. – T.: “O'zbekiston”, 2007. 38-bet.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidan. 24.06.2019 yil
3. Davlat statistika qo'mitasi - Stat.uz
4. Karimov I.A. “Barkamol avlod orzusi”. –T.; “Sharq”, 2019, 39-bet

5. Shavkat Mirziyoyev “Yangi O‘zbekistonda erkin va farovon yashaylik” – T:
2021